

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Факультет фізичної реабілітації

Кафедра фізіології та спортивної медицини

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри фізіології та спортивної
медицини

К.В. БУРДАЄВ

« 05 » червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 4 Фізіологічні основи адаптації організму осіб з відхиленнями у стані
здоров'я

(ФОАООЗВСЗ)

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Магістр

(ступень вищої освіти)

галузь знань
спеціальність
спеціалізація
освітня програма
факультет
вид дисципліни

22 «Охорона здоров'я»
227 «Терапія та реабілітація»
227.01 «Фізична терапія»
«Фізична терапія, ерготерапія»
Фізична реабілітація
Нормативна

2024/2025 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни – «Фізіологічні основи адаптації організму осіб з відхиленнями у стані здоров'я» для здобувачів ступеню вищої освіти магістр, галузі знань – 22 «Охорона здоров'я», спеціальності - 227 «Терапія та реабілітація».

Розробники:

Луковська Ольга Леонівна завідувача кафедрою, професор, доцент, к. м. н.

Робоча програма схвалено на засіданні кафедри фізіології та спортивної медицини, факультету фізичної реабілітації, Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.

Протокол № 19, від « 05 » червня 2024 року

Завідувач кафедри

(Бурдаєв К.В.)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 22 – «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна (денна)	
Модулів – 4	Спеціальність 227- «Терапія та реабілітація» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ -		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		1-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2,3	227.01 «Фізична терапія»	38 год.	-
		Практичні, семінарські	
		38 год.	-
		Лабораторні	
	-	-	
	Самостійна робота		
	44 год.	-	
	Індивідуальні завдання: -		
	Вид контролю: поточний контроль; усне або письмове опитування; тестування; курсовий іспит.		
	Ступень вищої освіти: магістр		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - формування у здобувачів основ фундаментальних знань про особливості адаптації до фізичних навантажень осіб з обмеженими фізичними можливостями в залежності від основного та супутніх захворювань.

Завдання - вивчити морфофункціональні, соціально-психологічні вікові та гендерні особливості осіб з відхиленнями в стані здоров'я; вивчити закономірності розвитку фізичних якостей і формування рухових умінь у осіб з обмеженими фізичними можливостями; вивчити завдання, засоби, форми і методи застосування фізичного навантаження в осіб з обмеженими фізичними можливостями в залежності від основного і супутніх захворювань.

Компетентності, формування яких передбачено навчальною дисципліною:

ІК. Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта або ерготерапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної терапії або ерготерапії відповідно до спеціалізації.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, абстрактного мислення, аналізу та синтезу предметній сфері, необхідних для дослідницької роботи й інноваційної діяльності.

ЗК 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема до перманентного оновлення власних знань та на цій основі виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 7. Здатність працювати автономно, виявляючи ініціативу та генеруючи нові ідеї (креативність).

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 1. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

СК 8. Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан.

У **результаті** вивчення дисципліни здобувач повинен:

Знати: сутність, зміст і структуру освітнього процесу і діяльності; морфофункціональні, соціально-психологічні особливості осіб з відхиленнями в стані здоров'я та інвалідів з різними нозологічними формами патології; закономірності розвитку фізичних якостей і формування рухових умінь у осіб з обмеженими фізичними можливостями; особливості змісту занять і методики

підбору фізичних вправ для осіб з відхиленнями в стані здоров'я та інвалідів різних нозологічних груп; фізіологічну характеристику функціональних станів організму, що виникають в процесі м'язової діяльності у осіб з відхиленнями в стані здоров'я.

Вміти: самостійно аналізувати соціально-політичну, філософську та наукову літературу; формулювати завдання, підбирати відповідні засоби і методи їх вирішення, регулювати психофізичне навантаження в процесі занять; проводити контроль за станом здоров'я і адекватністю навантаження функціональним можливостям інваліда та осіб з обмеженими можливостями під час занять адаптивної фізичною культурою; оцінювати ефективність відновних процесів після фізичних навантажень за динамікою фізіологічних реакцій.

Володіти: сучасними освітніми, виховними та розвиваючими технологіями, методами, прийомами проведення комплексів фізичних вправ, застосування фізичних факторів впливу на осіб з відхиленнями в стані здоров'я з метою відновлення у них порушених або тимчасово утрачених функцій, розвитку залишившихся функцій, попередження прогресування основного захворювання; засобами, методами, прийомами для здійснення когнітивного і моторного навчання, виховання і розвитку осіб з обмеженими фізичними можливостями.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Фізіологічні основи адаптації організму та її види.

Тема 1. *Введення в дисципліну «Фізіологічні основи адаптації організму особи з відхиленнями в стані здоров'я».*

Мета і завдання дисципліни. Вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни. Поняття про адаптацію, її види. Динаміка функцій організму при адаптації, її стадії і ціна адаптації.

Тема 2. *Особливості адаптації до фізичних навантажень і поняття про фізіологічні резерви організму.*

Особливості адаптації до фізичних навантажень. Фізіологічна система адаптації. Характеристика і класифікація фізіологічних резервів організму.

Тема 3. *Функціональні зміни в організмі при фізичних навантаженнях.*

Зміни функцій різних органів і систем організму. Функціональні зрушення при навантаженнях постійної потужності. Функціональні зрушення при навантаженнях змінної потужності. Прикладне значення функціональних змін для оцінки роботоздатності спортсменів.

Тема 4. Методичні підходи і принципи адаптаційної роботи.

Методичні принципи адаптації з опорою на потенціал спорту. Про актуальність напрямку підвищення адаптації осіб з обмеженими фізичними можливостями до м'язової діяльності.

Тема 5. Адаптація обміну речовин до м'язової діяльності.

Адаптація до аеробних тренувальних навантажень. Адаптаційні реакції м'язової системи. Адаптаційні реакції, що впливають на джерела енергії. Тренування аеробної системи. Адаптаційні реакції, обумовлені анаеробними тренувальними навантаженнями.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Адаптація основних систем організму при виконанні фізичного навантаження.**Тема 6. Адаптація серцево-судинної системи до м'язової діяльності.**

Адаптаційні реакції серцево-судинної системи на тренувальні навантаження. Витривалість. Оцінка витривалості. Частота серцевих скорочень. Серцевий викид. Реакції серцево-судинної системи на фізичне навантаження.

Тема 7. Адаптаційні реакції дихальної системи при виконанні фізичного навантаження.

Адаптаційні реакції дихальної системи на тренувальні впливи. Адаптація обміну речовин. Фактори, що впливають на адаптацію до аеробного тренування.

Тема 8. Серцево-судинні захворювання і адаптаційні реакції на фізичні навантаження, які можуть знизити ступінь ризику їх виникнення.

Види серцево-судинних захворювань. Фізична активність як засіб профілактики серцево-судинних захворювань. Адаптаційні реакції на тренувальні заняття, які можуть знизити ступінь ризику виникнення серцево-судинних захворювань.

Тема 9. Особливості адаптації до фізичних навантажень осіб з ендокринними порушеннями.

Ожиріння, причини його викликають і ступінь ризику розвитку інших захворювань на його тлі. Значення фізичної активності для регуляції маси тіла. Діабет, його етіологія, проблеми здоров'я в зв'язку з діабетом. Значення фізичної активності для адаптації осіб хворих на діабет.

Тема 10. Вибір фізичних вправ для зміцнення здоров'я і адаптації осіб з обмеженими можливостями та підвищення рівня їх фізичної підготовленості.

Вибір фізичних навантажень. Режим фізичних навантажень. Частота занять. Тривалість занять.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Особливості фізичної адаптації до фізичних навантажень дітей і осіб зрілого та похилого віку.

Тема 11. *Особливості фізичної адаптації дітей до фізичних навантажень.*

Фізіологічні особливості адаптації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку до фізичних навантажень. Фізіологічні особливості адаптації дітей середнього і старшого шкільного віку до фізичних навантажень.

Тема 12. *Старіння тривалість життя та особливості організму у людей зрілого та похилого віку.*

Старіння, тривалість життя, адаптивні реакції і реактивність організму. Вікові особливості опорно-рухового апарату, вегетативних і сенсорних систем. Вікові особливості регуляторних систем.

Тема 13. *Фізіологічні особливості адаптації людей зрілого та похилого віку до фізичних навантажень.*

Особливості формування рухових навичок і центральної регуляції рухів у осіб зрілого та похилого віку. Вікові зміни фізичних якостей. Особливості адаптації до фізичних навантажень вегетативних і регуляторних систем організму осіб зрілого та похилого віку. Вплив фізичних навантажень на функціональний стан, роботоздатність і збереження здоров'я осіб зрілого та похилого віку.

Тема 14. *Адаптація до фізичних навантажень хворих після хірургічних втручань.*

Особливості адаптації до фізичних навантажень хворих після операцій на органах грудної та черевної порожнини. Режими активних рухів до та після операцій на органах черевної порожнини. Режими активних рухів до та після операцій на органах грудної порожнини.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Особливості адаптації осіб з порушеннями в стані здоров'я.

Тема 15. *Адаптація хворих до фізичних навантажень в травматології та ортопедії.*

Особливості адаптації до фізичних навантажень після травми. Характеристика періодів лікувальної фізичної культури в травматології. Особливості адаптації до фізичних навантажень хворих з ортопедичною патологією. Застосування засобів фізичної реабілітації при сколіозі.

Тема 16. *Соціальна адаптація осіб з порушеннями опорно-рухового апарату засобами фізичної культури і спорту.*

Роль засобів фізичної культури і спорту в соціальній адаптації осіб з порушеннями опорно-рухового апарату. Психологічні особливості особистості спортсменів-інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату. Техніки психологічної підтримки осіб які займаються адаптивним спортом. Комплекс засобів корекції психічного та функціонального стану спортсменів з ураженням

опорно-рухового апарату. Патологічні явища, що виникають на основі перевантажень тканин опорно-рухового апарату.

Тема 17. Адаптація до фізичних навантажень при захворюваннях та ушкодженнях центральної нервової системи.

Загальні основи адаптації до фізичних навантажень при патології нервової системи: особливості механізмів адаптації при цереброваскулярній патології; при черепно-мозкових травмах; при травмах спинного мозку.

Тема 18. Адаптація до фізичних навантажень при захворюваннях та ушкодженнях периферичної нервової системи.

Особливості адаптації до фізичних навантажень при радикулітах та невритах окремих нервів.

Тема 19. Адаптація до м'язової роботи при захворюваннях системи травлення.

Особливості адаптації до фізичних навантажень при хронічному гастриті, виразковій хворобі шлунка та дванадцятипалої кишки, захворюваннях жовчного міхура та жовчовивідних шляхів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Фізіологічні основи адаптації організму та її види.												
Тема 1. Введення в дисципліну «Фізіологічні основи адаптації організму осіб з відхиленнями в стані здоров'я».	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Особливості адаптації до фізичних навантажень і поняття про фізіологічні резерви організму.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 3. Функціональні зміни в організмі при фізичних навантаженнях.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Методичні підходи і принципи адаптаційної роботи.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Адаптація обміну речовин до м'язової діяльності.	6	2	2	-	-	2						
Модульна робота												
Разом за змістовим модулем	30	10	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Адаптація основних систем організму при виконанні фізичного навантаження.												
Тема 6. Адаптація серцево-судинної системи до м'язової діяльності.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Адаптаційні реакції дихальної системи при виконанні фізичного навантаження.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 8. Серцево-судинні захворювання і адаптаційні реакції на фізичні навантаження, які можуть знизити ступінь ризику їх виникнення.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Особливості адаптації до фізичних навантажень осіб з ендокринними порушеннями.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Вибір фізичних вправ для зміцнення здоров'я і адаптації осіб з обмеженими можливостями та підвищення рівня їх фізичної підготовленості.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Модульна робота												
Разом за змістовим модулем	30	10	10	-	-	10						
Змістовий модуль 3. Особливості фізичної адаптації до фізичних навантажень дітей і осіб зрілого та похилого віку.												
Тема 11. Особливості фізичної адаптації дітей до фізичних навантажень.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 12. Старіння тривалість життя та особливості організму у людей зрілого та похилого віку.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 13. Фізіологічні особливості адаптації людей зрілого та похилого віку до фізичних навантажень.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 14. Адаптація в до фізичних навантажень хворих після хірургічних втручань.	7	2	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Модульна робота												
Разом за змістовим модулем	30	8	8	-	-	14	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 4. Особливості адаптації осіб з порушеннями в стані здоров'я												
Тема 15. Адаптація хворих до фізичних навантажень в травматології та ортопедії.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 16. Соціальна адаптація осіб з порушеннями опорно-рухового апарату засобами фізичної культури і спорту.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 17. Адаптація до фізичних навантажень при захворюваннях та ушкодженнях центральної нервової системи.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 18. Адаптація до фізичних навантажень при захворюваннях та ушкодженнях периферичної нервової системи.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Тема 19. Адаптація до м'язової роботи при захворюваннях системи травлення.	6	2	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Модульна робота	-		-				-		-			
Разом за змістовим модулем	30	10	10	-	-	10	-	-	-	-	-	-

ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Всього годин	120	38	38	-	-	44	-	-	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ змістового модуля, теми	Назва практичного заняття і короткий його зміст	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
I	Фізіологічні основи адаптації організму та її види.		
1	Поняття про фізіологічні резерви організму та методи їх визначення.	2	-
2	Методи дослідження метаболізму під час оздоровчого тренування осіб з цереброваскулярною патологією.	2	-
3	Оцінка термінових реакцій на фізичні вправи різного характеру.	2	-
4	Адаптація як біологічна основа ефектів занять фізичними вправами.	2	-
5	Адаптація обміну речовин до м'язової діяльності.	2	
II	Адаптація основних систем організму при виконанні фізичного навантаження.		
6	Методи дослідження адаптаційних реакцій серцево-судинної системи на м'язову діяльність.	2	-
7	Дослідження адаптаційних реакцій дихальної системи на фізичні навантаження.	2	-
8	Серцево-судинні захворювання і адаптаційні реакції на фізичні навантаження, які можуть знизити ступінь ризику їх виникнення.	2	-
9	Оцінка довгострокової адаптації організму до тренувальних навантажень за показником адаптаційного потенціалу.	2	-
10	Вибір фізичних вправ для зміцнення здоров'я і адаптації осіб з обмеженими можливостями.	2	
III	Особливості фізичної адаптації до фізичних навантажень дітей і осіб зрілого та похилого віку.		
11	Дослідження особливостей адаптації дітей до фізичних навантажень.	2	-
12	Дослідження фізіологічних особливостей організму людей зрілого та похилого віку.	2	-

1	2	3	4
13	Дослідження особливостей адаптації до фізичних навантажень осіб зрілого та похилого віку.	2	-
14	Дослідження адаптації до фізичних навантажень хворих в хірургії після органозберігаючих операцій.	2	-
IV	Особливості адаптація осіб з порушеннями в стані здоров'я до м'язової роботи.		
15	Фізіологічні дослідження рухових функцій в травматології.	2	-
16	Соціальна адаптація осіб з порушеннями опорно-рухового апарату засобами фізичного виховання.	2	-
17	Методи дослідження фізичної адаптація при захворюваннях та ушкодженнях центральної нервової системи.	2	-
18	Дослідження адаптації до фізичних навантажень при захворюваннях та ушкодженнях периферичної нервової системи.	2	-
19	Дослідження адаптації до фізичних навантажень при захворюваннях системи травлення.	2	-

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми, яка вивчається самостійно	Кількість годин	
		денна	заочна
1	2	3	4
	Змістовний модуль I. Фізіологічні основи адаптації організму та її види.	10	
1	Дисципліна «Фізіологічні основи адаптації організму осіб з відхиленнями в стані здоров'я» та її значення для практичної діяльності майбутніх фахівців з ФКіС та ФТЕ.	2	-
2	Поняття про фізіологічні резерви організму.	2	-
3	Зміни в структурах опорно-рухового апарату при раціональній та нераціональній побудові тренувального процесу.	2	-
4	Методичні підходи та принципи адаптаційної роботи	2	-
5	Адаптація обміну речовин до м'язової діяльності.	2	-
	Змістовний модуль II. Адаптація основних систем організму при виконанні фізичного навантаження.	10	

1	2	3	4
6	Морфологічні та функціональні адаптаційні зміни серцево-судинної системи під впливом м'язової роботи	2	-
7	Морфологічні та функціональні адаптаційні зміни респіраторної системи при систематичних фізичних навантаженнях	2	-
8	Особливості адаптації до фізичних навантажень при захворюваннях серцево-судинної системи	2	-
9	Особливості адаптації до фізичних навантажень осіб з ендокринними порушеннями.	2	-
10	Вибір вправ для покращення адаптації осіб з обмеженими можливостями до фізичних навантажень.	2	-
	Змістовний модуль III. Особливості фізичної адаптації до фізичних навантажень дітей і осіб зрілого та похилого віку.	14	
11	Паспортний та біологічний вік людини, особливості адаптації до фізичних навантажень дітей акселерантів та ретардантів.	4	-
12	Вікові зміни функціональних систем організму в зрілому та похилому віці.	3	-
13	Фізіологічні особливості адаптації людей зрілого та похилого віку до фізичних навантажень.	4	-
14	Особливості адаптації до фізичних навантажень після операцій на органах грудної та черевної порожнин.	3	-
	Змістовний модуль IV. Особливості фізичної адаптації осіб з порушеннями в стані здоров'я	10	
15	Особливості фізичної адаптації хворих в травматології та ортопедії	2	-
16	Значення ФКіС у соціальній адаптації осіб з порушеннями опорно-рухового апарату	2	-
17	Особливості фізичної адаптації при захворюваннях і ушкодженнях ЦНС.	2	-
18	Особливості фізичної адаптації при захворюваннях і ушкодженнях периферичної нервової системи.	2	-
19	Фізична адаптація при гастроентерологічних захворюваннях	2	

7. Методи навчання

Лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів.

У процесі викладання дисциплін використовуються наступні методи подачі матеріалу: словесні (лекції, пояснення, розповідь) та практичні (дослідження особливостей адаптації організму осіб з відхиленнями у стані здоров'я). Важливим методом навчання є самостійна робота студентів, в яку включено значний обсяг програмного матеріалу.

8. Методи контролю

Індивідуальне і фронтальне опитування, поточний контроль, модульний контроль, тестування, курсовий іспит

Орієнтований перелік питань, які визначаються як питання поточного та семестрового контролю

1. Мета та завдання дисципліни.
2. Поняття адаптації, її види.
3. Динаміка функцій організму при адаптації, її стадії, оцінка адаптаційних можливостей організму.
4. Особливості адаптації до фізичних навантажень.
5. Фізіологічні механізми адаптації.
6. Характеристика і класифікація фізіологічних резервів організму.
7. Функціональні зрушення при навантаженнях постійної потужності.
8. Функціональні зрушення при навантаженнях змінної потужності.
9. Прикладне значення функціональних змін для оцінки роботоздатності спортсменів.
10. Актуальність і напрями підвищення вдосконалення фізичної адаптації осіб з обмеженими фізичними спроможностями.
11. Адаптація обміну речовин до м'язової діяльності.
12. Адаптація серцево-судинної системи до м'язової діяльності.
13. Адаптаційні реакції дихальної системи.
14. Види серцево-судинних захворювань.
15. Фізична активність як засіб профілактики серцево-судинних захворювань.
16. Адаптаційні реакції організму на тренувальні заняття, які можуть знизити ступінь ризику виникнення серцево-судинних захворювань.
17. Ожиріння, причини які його викликають і ступінь ризику розвитку інших захворювань на його тлі.
18. Значення фізичної активності для регуляції маси тіла.
19. Діабет, його етіологія, проблеми здоров'я в зв'язку з ним.
20. Значення фізичної активності для адаптації осіб, хворих на діабет до фізичних навантажень.
21. Вибір фізичних навантажень.
22. Режим фізичних навантажень.

23. Частота занять і тривалість занять.
24. Фізіологічні особливості адаптації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку до фізичних навантажень.
25. Фізіологічні особливості адаптації дітей середнього та старшого шкільного віку до фізичних навантажень.
26. Старіння, тривалість життя, адаптивні реакції та реактивність організму.
27. Вікові особливості опорно-рухового апарату, вегетативних та сенсорних систем осіб зрілого та похилого віку.
28. Вікові особливості регуляторних систем осіб зрілого та похилого віку.
29. Особливості формування рухових навиків та центральної регуляції рухів осіб зрілого та похилого віку.
30. Вікові зміни фізичних якостей осіб зрілого та похилого віку.
31. Особливості адаптації до фізичних навантажень вегетативних та регуляторних систем організму осіб зрілого та похилого віку.
32. Вплив фізичних навантажень на функціональний стан, роботоздатності та збереження здоров'я осіб зрілого та похилого віку.
33. Фізіологічна адаптація в хірургії (клініко-фізіологічне обґрунтування).
34. Режими активних рухів до та після операцій на органах черевної та грудної порожнин.
35. Протипоказання до призначення ЛФК в абдомінальній хірургії.
36. Особливості адаптації до фізичних навантажень в травматології.
37. Клінічна характеристика періодів ЛФК в травматології.
38. Особливості застосування засобів фізичної реабілітації при сколіозі.
39. Соціальна адаптація осіб з порушеннями опорно-рухового апарату та засобами фізичній культурі та спорту.
40. Психологічні особливості спортсменів-інвалідів з ураженнями опорно-рухового апарату.
41. Комплекс засобів корекції психологічного та функціонального станів спортсменів з ураженнями опорно-рухового апарату.
42. Патологічні явища, які виникають на основі перенавантажень тканин опорно-рухового апарату.
43. Загальні основи адаптації до фізичних навантажень при патології нервової системи.
44. Особливості адаптації до фізичних навантажень при цереброваскулярній патології.
45. Особливості адаптації до фізичних навантажень при черепно-мозкових травмах.
46. Особливості адаптації до фізичних навантажень при травмах спинного мозку.
47. Особливості адаптації до фізичних навантажень при невриті лицевого нерва.
48. Адаптація до фізичних навантажень при хронічному гастриті.

49. Адаптація при виразковій хворобі шлунка та двадцятипалої кишки.
 50. Адаптація при захворюваннях жовчного міхура та жовчовивідних шляхів.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Іспит

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					40	100
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10		
12	12	12	12	12	12	12	12	12	12		
Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4						
T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19			
15	15	15	15	12	12	12	12	12			

10. Форми поточного контролю (денна форма навчання)

Завдання	Мінім. кількість балів	Макс. кількість балів
1. Кількість балів за кожен тему:	4	12
Відповіді на питання з самостійної роботи	1	4
Самостійне виконання тем практичних занять	1	2
Наявність конспекту	1	2
Відвідування занять	1	4
2. Кількість балів за виконання змістового модулю:	40	60
Кількість балів за змістовий модуль № 1	10	60
Кількість балів за змістовий модуль № 2	10	60
Кількість балів за змістовий модуль № 3	10	60
Кількість балів за змістовий модуль № 4	10	60
Загальна кількість балів:	40	60

11. Критерії оцінювання успішності навчання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання знань
90-100	Відмінно (зараховано)*	A	Студент при відповіді на питання виявив всебічні, систематизовані знання; здатність диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання; викладати матеріал на папері логічно, послідовно: демонструвати знання основної і додаткової літератури для творчого
82-89	Добре (зараховано) *	B	Студент при відповіді на питання виявив повне знання програмного матеріалу, успішно порівнює та викладає теоретичний матеріал послідовно й конкретизує його. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, робить
74-81	Добре (зараховано)*	C	Студент уміло володіє теоретико-методичним матеріалом навчальної програми, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок. Допускає помилки і робить не чітко висновки.
64-74*	Задовільно (зараховано)*	D	Студент при відповіді на питання виявив повні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, здатність
60-63	Задовільно (зараховано)*	E	Студент задовольняє мінімальним. вимогам, розкриває близько половини навчального матеріалу, з допомогою викладача або підручника (конспекту) відтворює програмний матеріал. Допускає значні
35-59	Незадовільно (незараховано)	FX	Студент фрагментарно відтворює незначну частину! навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність елементарно викласти думку. Можливе повторне складання.
0-34	Незадовільно (незараховано) *	F	Студент при відповіді на питання виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, допустив принципові помилки при відповіді на всі питання

*- форма контролю - іспит

12. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Підручник, навчально-методичні посібники, методичні розробки, тощо.
2. Мультимедійні засоби.
3. Таблиці.
4. Схеми, плакати.
5. Технічні (медичні) приладдя.

14. Рекомендована література

Базова

1. Луковська О.Л., Петречук Л.М., Бурдаєв К.В. Курс лекцій з дисципліни «Фізіологічні основи адаптації організму осіб з відхиленнями в стані здоров'я: навчальний посібник. Дніпро: Поліграфцентр, 2023. 182 с.
2. Луковська О.Л., Кудрявцева В.Є., Мізін В.В. Тексти лекцій із Загальної та спортивної фізіології людини (розділ – Спортивна фізіологія): навчальний посібник. Дніпро: Поліграфцентр, 2022. 292 с.
3. Луковська О.Л., Петречук Л.М., Кудрявцева В.Є. Загальні питання адаптації людини: методичні рекомендації. Дніпро: Журфонд, 2021. 67 с.
4. Луковська О.Л., Бондаренко К.В., Бурдаєв К.В. Визначення рівня термінової реакції та довготривалій адаптації до тренувальним навантаженням: методичні рекомендації. Дніпро: 2011. 15 с.

Допоміжна

1. Кудрявцева В.Є., Мізін В.В. Фізіологія центральної нервової системи. Методичні рекомендації. Дніпро: Поліграфцентр. 2022. 28с.
2. Кудрявцева В.Є. Фізіологія системи крові. Методичні рекомендації. ПДАФКіС: 2019. 28 с.
3. Луковська О.Л. Методи клінічних і функціональних досліджень у фізичній культурі та спорті: підручник. Дніпро: Журфонд, 2016. 310 с.
4. Руденко Р. Алгоритмізація процесу фізичної реабілітації спортсменів-інвалідів. Молода спортивна наука України. 2015. Т.3. С.142-146
5. Афанасьева О.С. Фізична реабілітація слабкочуючих дітей середнього шкільного віку з порушенням постави., дис. канд. з фізичного виховання і спорту. Київ, 2014, 208 с.
6. Ровний А.С., Ровний В.А., Ровна О.О. Фізіологія рухової активності. Підручник. Харків. 2014. 343 с.
7. Савченко В.Г., Москаленко Н.В., Луковська О.Л., Ковтун А.О. Сучасні методи дослідження функціонального стану серцево-судинної та дихальної систем у фізичній культурі і спорті: навчальний посібник. Дніпро: Інновація, 2007. 92 с
8. Уилмор Дж. Х., Костілл Д.Л. Фізіологія спорту: Київ: Олімпійська література, 2005. 504 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Репозиторій ПДАФКіС [посилання]: <http://infiz.dp.ua/joomla/index.php/navchannya/navchannya/repozitory>
2. Посилання на освітню платформу MOODLE кафедри фізіології та спортивної медицини: <https://mdl.infiz.dp.ua/course/index.php?categoryid=6>
3. Державна цільова програма «Національний план дії з реалізації Конвенції про права інвалідів» на період до 2020 року (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2012 р. № 706). Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/706-2012-n>.
4. Бахтеева Т. 80% інвалідів в Україні – це люди працездатного віку. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://health.unian.ua/country/858929-80-invalidiv-v-ukrajini-tse-lyudi-pratsezdatnogo-viku.html>.
5. Міжнародний день людей з інвалідністю – 3 грудня / [Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громад кістю Вінницької ОДА]. Офіційне інтернет – представництво Вінницької ОДА. Електронний ресурс. 03.12.2014. Режим доступу: <http://vin.gov.ua/web/vinoda.nsf/web.alldocs/Doc%D0%94%D0%95%D0%9F%D0%909RAJGP>
6. Рубан Л.А., Войтенко В.П. Аналіз оцінки біологічного віку студентів за

методом. Харківська державна академія фізичної культури. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://hdafk.kharkov.ua/ua/naukovinapryami-konferentsiji> /mediko-biologichni-aspekti-fizichnoji-kulturi-ta-sportu/750-analiz-otsenki-biologicheskogo-vozhra-studentov-po-metodu-v-p-vojtjenko

Викладач

Ольга ЛУКОВСЬКА

Завідувач кафедри

Кирило БУРДАЄВ